

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

عنوان درس: **اصول مشاوره تغذیه در بیمار بستری و سرپایی**

کد درس: ۰۶

نوع و تعداد واحد^۱: ۲ واحد نظری، ۲ واحد عملی

نام مسئول درس:

مدرس / مدرسان:

پیش‌نیاز / هم‌زمان: **اصطلاحات پزشکی / سمیولوژی / فارماکولوژی / پاتوفیزیولوژی**

رشته تحصیلی: تغذیه بالینی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته

نیمسال تحصیلی:

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی:

محل کار:

تلفن تماس:

نشانی پست الکترونیک:

^۱مشمول بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسئول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

این درس با هدف ارتقای مهارت‌های حرفه‌ای دانشجویان در زمینه مشاوره تغذیه بیماران بستری (بخش‌های ویژه و غیرویه) و بیماران سرپایی طراحی شده است. تمرکز اصلی بر مهارت‌های شرح حال‌گیری (Medical history)، معاینه فیزیکی تغذیه‌ای (NFPA)، آشنایی با اصطلاحات کلینیکی، تفسیر آزمایشات، و توانایی طراحی مداخلات تغذیه‌ای متناسب با شرایط بیمار خواهد بود. محیط‌های آموزشی شامل بخش‌های بیمارستانی، کلینیک‌های سرپایی، و پایش مستقیم بیماران می‌باشد.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

- ارزیابی وضعیت تغذیه‌ای بیماران در بخش‌های بستری ویژه و غیرویه و بیماران سرپایی .
- به‌کارگیری دانش بالینی و مهارت‌های ارتباطی در فرآیند مشاوره تغذیه .
- طراحی و ارائه برنامه مداخلات تغذیه‌ای مبتنی بر شواهد.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

- به‌طور کامل شرح حال تغذیه‌ای بیمار را جمع‌آوری کند .
- NFPA را برای ارزیابی وضعیت تغذیه انجام دهد .
- اصطلاحات رایج پزشکی و تغذیه‌ای در محیط بالینی را به‌درستی به‌کار گیرد .
- نتایج آزمایشات خون و سایر ارزیابی‌های بالینی را تفسیر کند .
- نیاز تغذیه‌ای بیماران ICU، سایر بخش‌های ویژه، بخش‌های غیرویه، و کلینیک را تعیین و بر اساس آن برنامه‌ریزی کند .
- در شرایط بحرانی (critical care) مداخلات تغذیه‌ای را طراحی کند .
- مستندسازی حرفه‌ای کیس بیمار را انجام دهد.

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

روش‌های یاددهی - یادگیری:

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی)

- بحث در گروه‌های کوچک
- ایفای نقش (role play) در سناریوهای مشاوره
- یادگیری مبتنی بر سناریو و حل مسأله (PBL)
- کلاس وارونه (Flipped classroom)
- آموزش در محیط بالینی (Bedside teaching)
- آموزش مبتنی بر مهارت در آزمایشگاه مهارت‌های بالینی (*Skills-based Training in Clinical Skills Laboratory*)
- همراه با مانکن، بیمار شبیه‌سازی شده یا واقعیت مجازی باشد: آموزش مبتنی بر شبیه‌سازی (*Simulation-based Learning*)

تقویم درس:

امکانات و وسایل	فعالیت‌های یادگیری/تکالیف دانشجو	روش تدریس	عنوان مبحث	جلسه
اسلاید، جزوه	مطالعه مبحث مقدماتی و مشارکت در بحث	سخنرانی تعاملی	مروری بر فرآیند مشاوره تغذیه	1
فرم شرح حال	تمرین شرح حال‌گیری بر روی کیس فرضی	PBL، ایفای نقش	اصول شرح حال‌گیری و جمع‌آوری داده‌ها	2
تخت معاینه، ابزار معاینه	انجام NFPA بر بیمار واقعی	عملی، Bedside	NFPA در بیماران بستری و سرپایی	3
ویدئو، فلش کارت	حفظ و استفاده اصطلاحات	سخنرانی، بازی آموزشی	اصطلاحات پزشکی-تغذیه‌ای رایج	4
نمونه آزمایش	تحلیل کیس و آزمایشات	TBL	تفسیر آزمایشات و تغذیه‌ای	5
جداول رژیم‌درمانی	طرح برنامه غذایی	سناریو بالینی	مداخلات تغذیه‌ای در بخش‌های غیرویزه	6
کیس واقعی	ارزیابی بالینی	PBL, Bedside	مشاوره تغذیه در بخش‌های ویژه	7

امکانات و وسایل	فعالیت‌های یادگیری/تکالیف دانشجو	روش تدریس	عنوان مبحث	جلسه
بروشور آموزشی	ارائه آموزشی به همراه بروشور	ایفای نقش	آموزش بیمار و خانواده	8
فضای بالینی	مشاوره بیماران	حضور در بخش و کلینیک	کار عملی در محیط بالینی	9-12
فرم گزارش	ثبت گزارش بیمار	کارگاهی	مستندسازی و گزارش‌دهی	13-14
جزوات	حل نمونه سؤال	بحث گروهی	مرور و آماده‌سازی برای ارزشیابی پایانی	15
برگه آزمون	—	عملی، کتبی	آزمون عملی و کتبی	16

نقش و وظایف دانشجو:

- حضور فعال در تمامی جلسات تئوری و عملی .
- انجام شرح حال‌گیری و NFPA بر بیماران .
- مشارکت در بحث‌ها و سناریوهای بالینی .
- طراحی و ارائه برنامه غذایی .
- مستندسازی کامل کیس.

روش ارزیابی دانشجو:

تکوینی (۴۰٪): حضور و مشارکت فعال، انجام تمرین‌های عملی، کوییزهای هفتگی.
تراکمی (۶۰٪): آزمون کتبی (۳۰٪)، آزمون عملی OSCE/OSLE (۳۰٪).

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب فارسی (تألیفی و مرجع)

۱. خالویی فرد، راضیه؛ محمدی فارسانی، غلامرضا؛ ولی سلطانی، ندا؛ علیرضایی، علی.
راهنمای جامع معاینات بالینی (متمرکز بر تغذیه) در نوزادان، کودکان، نوجوانان و بزرگسالان.

۲. خالویی فرد، راضیه؛ محمدی فارسانی، غلامرضا؛ همکاران.
راهنمای جامع تنظیم اختلالات آب و الکترولیت و اسید-باز (ویژه متخصصان تغذیه).
تهران: انتشارات آناتوب، ۱۴۰۱.

شابک: 978-622-7877-34-2

۳. حسینی، سعید؛ محمدی فارسانی، غلامرضا؛ خالقی فرد، راحله.
آشنایی با اصطلاحات پزشکی، تفسیر نتایج آزمایشگاهی، داروشناسی و برخی از تجهیزات بخش مراقبت‌های ویژه (برای دانشجویان رشته علوم تغذیه).

ب) کتب لاتین

۴. Mahan, L.K., Escott-Stump, S., Raymond, J.L. *Krause's Food & the Nutrition Care Process*.
آخرین ویرایش.

۵. Elia, Marinos; Ljungqvist, Olle. *Clinical Nutrition in Practice*.
آخرین ویرایش.

ج) منابع آنلاين

6. ASPEN Clinical Guidelines.

7. ESPEN Guidelines.